

سیستان و بلوچستان جغرافیای تمدن

نویسنده

مهسا فرزانه

دانشجوی دکترای تخصصی آب و هواشناسی

سرشناسه:	فرزانه، مهسا، ۱۳۷۱-
عنوان و نام پدیدآور:	سیستان و بلوچستان جغرافیای تمدن/نویسنده مهسا فرزانه.
مشخصات نشر:	مشهد: نگاران سبز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۱۰۸ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۹۸۰۱۷-۱-۰
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۱۰۵-۱۰۶.
موضوع:	سیستان و بلوچستان
موضوع:	(Sistan and Baluchestan) Iran: Province
رده بندی کنگره:	DSR2029
رده بندی دیویی:	۹۵۵/۷۴
شماره کتابشناسی ملی:	۷۷۳۹۸۴۴
اطلاعات رکورد کتابشناسی فیبا	

انتشارات نگاران سبز، مشهد، بلوار دانشجو، دانشجو ۲، شماره ۱، واحد ۲، تلفن: ۳۸۹۴۰۱۲۰

Email: negaransabz@yahoo.com

نام کتاب: سیستان و بلوچستان جغرافیای تمدن

نویسنده: مهسا فرزانه

تاریخ انتشار: بهار ۱۴۰۰

نوبت چاپ: نخست

تعداد صفحات: ۱۰۸

تیراژ: ۲۵۰ جلد

چاپ: زبرجد

قیمت: ۲۵۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۰۱۷-۱-۰

■ فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۵	بخش نخست: معرفی استان سیستان و بلوچستان
۱۷	استان سیستان و بلوچستان (جغرافیای تمدن)
۱۹	تاریخچه ی باستانی سیستان
۲۰	نصف النهار مبدا، گرینویچ یا نیمروز
۲۳	تاریخچه باستانی بلوچستان
۲۴	دیدنی های سیستان و بلوچستان
۲۴	شهر سوخته
۲۴	شهر سوخته در فهرست میراث جهانی یونسکو
۲۶	ساحل صخره ای
۲۶	روستای تیس
۲۶	کوه خواجه زابل
۲۶	کوه های مینیاتوری
۲۷	تالاب لیپار
۲۷	قلعه ی پرتغالی ها
۲۷	روستای گردشگری درک

۲۸	قصر قند
۲۹	قلعه‌ی ناصری
۲۹	چشمه‌ی گل‌فشان تنگ
۲۹	آرامگاه سید غلام‌رسول
۳۱	تپه مهتاب خزانہ
۳۱	درخت کهنسال
۳۱	جنگل حرا
۳۲	قلعه‌ی بمپور
۳۲	جاذبه‌های دیگر
۳۳	ویژگی‌های جغرافیایی محدوده
۳۳	ویژگی جغرافیای طبیعی
۳۳	بررسی وضعیت طبیعی استان
۳۷	تحلیل عناصر اقلیمی استان
۳۷	+ دما
۳۷	+ بارش
۳۷	+ نم نسبی
۳۷	+ تبخیر
۳۸	+ باد
۳۸	- باد شمال
۳۸	- باد جنوب
۳۸	- باد شرقی
۳۹	- بادهای ۱۲۰ روزه سیستان
۴۰	- نامگذاری و محدوده وزش باهای ۱۲۰ روزه
۴۲	زمین‌شناسی
۴۲	زیربهنه مکران
۴۲	زیربهنه جازموریان
۴۳	محیط زیست
۴۳	گونه‌های جانوری
۴۳	مناطق حفاظت شده
۴۴	منابع طبیعی
۴۵	وضعیت منابع آب (آب‌های سطحی و زیر زمینی)
۴۵	چاه‌نیمه
۴۵	دریاچه‌ی هامون
۴۶	رودخانه‌ی هیرمند

۴۷	فرصت‌های سرمایه‌گذاری در استان
۴۹	بنادر استان
۴۹	+ بندر شهید بهشتی
۴۹	+ بندر شهید کلاثری
۵۰	ویژگی‌های جغرافیای انسانی
۵۰	ویژگی‌های جغرافیای اقتصادی
۵۲	صنایع دستی
۵۲	+ سوزن‌دوزی بلوچی
۵۲	+ سکه‌دوزی
۵۲	سفالگری سیستان و بلوچستان
۵۳	زرگری
۵۳	قالی‌بافی
۵۴	نظام‌های بهره‌برداری در استان سیستان و بلوچستان
۵۷	بخش دوم: معرفی شهرستان‌های استان
۵۹	معرفی شهرستان‌های استان
۶۰	شهرستان ایرانشهر
۶۰	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان ایرانشهر
۶۱	+ پیشینه تاریخی شهرستان ایرانشهر
۶۱	+ اقوام و آداب و رسوم شهرستان ایرانشهر
۶۱	+ خوراک در شهرستان ایرانشهر
۶۲	شهرستان بمپور
۶۲	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان بمپور
۶۲	+ پیشینه تاریخی شهرستان بمپور
۶۳	شهرستان تفتان
۶۳	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان تفتان
۶۴	+ محصولات کشاورزی شهرستان تفتان
۶۴	+ پیشینه تاریخی شهرستان تفتان
۶۴	+ اقوام و آداب و رسوم شهرستان تفتان
۶۴	+ غذاهای محلی شهرستان تفتان
۶۴	+ میراث فرهنگی و گردشگری شهرستان تفتان
۶۵	شهرستان چابهار
۶۵	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان چابهار

۶۶	+ محصولات کشاورزی شهرستان چابهار
۶۶	+ پیشینه‌ی تاریخی شهرستان چابهار
۶۶	+ اقوام و آداب و رسوم در شهرستان چابهار
۶۷	+ غذاهای محلی شهرستان چابهار
۶۷	شهرستان خاش
۶۷	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان خاش
۶۸	+ پیشینه تاریخی شهرستان خاش
۶۹	+ اقوام و آداب و رسوم شهرستان خاش
۷۰	+ خوراک در شهرستان خاش
۷۰	شهرستان دشتیاری
۷۰	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان دشتیاری
۷۱	+ محصولات کشاورزی شهرستان دشتیاری
۷۱	+ پیشینه‌ی تاریخی شهرستان دشتیاری
۷۱	+ اقوام و آداب و رسوم در شهرستان دشتیاری
۷۲	+ غذاهای محلی شهرستان دشتیاری
۷۲	شهرستان دلگان
۷۲	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان دلگان
۷۳	+ پیشینه‌ی تاریخی شهرستان دلگان
۷۳	+ اقوام و آداب و رسوم در شهرستان دلگان
۷۳	+ خوراک در شهرستان دلگان
۷۳	شهرستان راسک
۷۳	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان راسک
۷۴	+ پیشینه‌ی تاریخی شهرستان راسک
۷۵	+ اقوام و آداب و رسوم در شهرستان راسک
۷۵	+ خوراک در شهرستان راسک
۷۷	شهرستان زابل
۷۷	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان زابل
۷۸	+ پیشینه‌ی تاریخی شهرستان زابل
۷۹	+ آیین‌ها و مراسم‌ها در شهرستان زابل
۸۰	+ خوراک در شهرستان زابل
۸۰	شهرستان زاهدان
۸۰	+ موقعیت جغرافیایی و زیست محیطی شهرستان زاهدان
۸۱	+ پیشینه‌ی تاریخی زاهدان
۸۱	+ اقوام و آداب رسوم شهرستان زاهدان
۸۲	+ آداب و رسوم سیستانی‌ها

❖ مقدمه

یک ملت با گذراندن ایام در بستر تاریخ، ریشه دوانده و با شاخسار تمدن رشد می‌کند و میره فرهنگ را همانند هدیه‌ای برای بشریت به‌بار می‌نشانند. فرهنگ و تمدن ایرانی در فواز و نشیب هزاران سال توانسته است هویت مستقل و بی‌نظیر خود را در اعاء انسانی و معنوی شکل دهد و اکنون می‌توان در سیستان و بلوچستان، مهد تاریخ ریشه‌های این تمدن را یافت. تمدن‌ها پوسته بیرونی فرهنگ‌ها هستند و همواره تمدن‌کهن بشری عنوانی است که با دارا بودن بیش از چند هزار سال تاریخ می‌تند در آثار زایش فرهنگی و سخت‌کوشی مردمان این خطه، زینده سیستان و بلوچستان است. سیستان و بلوچستان، سرزمین شور و زندگی است. استانی که به «سرزمین آفتاب» معروف است. منطقه‌ای که حرکت، تلاش و امید به آینده‌ای بهتر، همواره در دل مردم آن موج می‌زند. مردمی که صبوری، خونگر می، صداقت، شجاعت و میهمان‌نوازی از ویژگی‌های آنان است. از سرزمینی سخن می‌رانم که بوی شرجی شهر یور ماهش، سایه‌سار نخلستان‌هایش، هوای بهاری زمستانش، آفتاب‌سوزان تابستانش، گرد و خاک هوایش، بادهای سوزانش و آثار باستانی جهانی‌اش، آن را برای دیدن، جذاب کرده است. این کتاب معرف همین سرزمین می‌باشد.

مهسا فرزانه

بهار ۱۴۰۰